

Anmeldelse af brancheaftale om prisberegningsprincipper for lejebetaling for fællesudnyttelse af master til radiokommunikationsformål, der er under 50 meter

Journal nr. 3/1120-0301-0282/ISA/TPH

Rådsmødet den 29. oktober 2003

Resumé

1. Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) har anmeldt brancheaftale om prisberegningsprincipper for lejebetaling for fællesudnyttelse af master til radiokommunikationsformål, der er under 50 meter.
2. Med anmeldelsen er der ansøgt om fritagelse i henhold til konkurrencelovens § 8 for en periode af minimum 5 år.
3. Brancheaftalen, der er indgået af 6 større televirksomheder, er udarbejdet som delvis erstatning for et tidligere TI-standardaftalesæt, som medlemmer af TI i forbindelse med masteloven blev enige om at anvende ved fællesudnyttelse af master.
4. Brancheaftalens formål er at skabe ensartede principper for den enkelte masteejers standardpristilbud for leje af en kapacitetsenhed på en mast under 50 meter. Parterne forventer at aftalen vil føre til et fald i det gennemsnitlige lejeniveau på markedet for udleje af master mellem teleoperatørerne på 25-30 %. Styrelsen vurderer dog, at denne besparelse udelukkende er et resultat af en øget fællesudnyttelse af master som følge af introduktionen af 3G teknologien.
5. Aftalen er kommet i stand som følge af en henvendelse til Videnskabsministeren fra en af de nye operatører på markedet, HI3G, der fandt det nuværende lejeniveau for højt. Fremfor bekendtgørelsesregulering har ministeren herefter anmodet branchen selv om at udarbejde nye prisberegningsprincipper.
6. Det anføres i notatet, at aftalen er konkurrencebegrænsende i henhold til konkurrencelovens § 6, stk. 1, idet de i aftalen indeholdte prisberegningsregler skønnes at have til formål samt til følge, at begrænse priskonkurrencen på området, også selv om disse prisberegningsregler konkret kan fraviges til fordel for lejer.
7. Endvidere konkluderes det, at aftalen kan opnå en fritagelse for 3 år efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, jf. § 8, stk. 3.

Afgørelse

8. Det meddeles Telekommunikationsindustrien i Danmark, at brancheaftalen om prisberegningsprincipper for lejebetaling for fællesudnyttelse af master til radiokommunikationsformål, der er under 50 meter, falder ind under konkurrencelovens § 6, stk. 1. Endvidere meddeles det, at aftalen opnår fritagelse i henhold til konkurrencelovens § 8, stk. 1.
9. Det meddeles videre, at fritagelsen gives for en periode på 3 år fra afgørelsens meddelelse, jf. konkurrencelovens § 8, stk. 3.

Sagsfremstilling

10. Telekommunikationsindustrien i Danmark (TI) har ved skrivelse af 16. juni 2003 foretaget

anmeldelse af brancheaftale om prisberegningsprincipper for lejebetaling for fællesudnyttelse af master, der er under 50 meter, herefter brancheaftalen

11. Med anmeldelsen er der ansøgt om individuel fritagelse for minimum 5 år i henhold til konkurrencelovens § 8, stk. 1.

12. Brancheaftalen er indgået som delvis erstatning for den operatørlejekontrakt, der er en del af det TI-standardaftalesæt, som medlemmerne af TI i forbindelse med masteloven blev enige om at anvende ved fællesudnyttelse af master. Konkurrencerådet har senest ved afgørelse af 16. august 2002 meddelt dette aftalekompleks fritagelse efter konkurrencelovens § 8 for en periode af 5 år.

13. Brancheaftalens formål er at skabe ensartede principper for beregning af den enkelte masteejers standardpristilbud for leje af en kapacitetsenhed på en mast under 50 meters højde. Parterne oplyser, at den nye aftale forventes at føre til et fald i det gennemsnitlige lejeniveau på markedet for udleje af master mellem teleoperatørerne på 25-30 %.

Parterne

14. Parterne i aftalen er masteejere og lejere af mastepositioner der er medlem af TI og aftalen har således både horisontal og vertikal virkning.

15. I aftalen indgår følgende 6 virksomheder:

16. **Danske Telecom** der ejes af P/S BI IT Venture, Banestyrelsen v/Trafikministeriet og Elsegi. Selskabet råder over ca. 1.100 km. transmissionskapacitet langs de danske jernbaner og benytter sig af en trådløs højhastighedsteknologi baseret på de to landsdækkende FWA-licenser, der er tildelt selskabet. Kunderne tæller danske kommuner, erhvervsvirksomheder uddannelsesinstitutioner, andelsforeninger samt mobil- og teleselskaber.

17. **HI 3G Denmark A/S**, der er ejet 60 % af Hutchinson 3G Sweden Investments og 40 % af Investor A/B. Selskabet er indehaver af en UMTS-licens og vil ved lancering have sine aktiviteter inden for UMTS-forretningsområdet. Selskabet ejer 10 master under 50 meter.

18. **Orange A/S**, der ejes med 68 % af Orange Group, 10,2 % af Finansministeriet og derudover af 5 finansielle investorer. Orange tilbyder en bred vifte af personlige kommunikationsservices inklusiv GSM 900/1800 aktiviteter. Orange er desuden indehaver af en UMTS-licens. Selskabet ejer ca. 100 master.

19. **Sonofon A/S**, er tildelt en GSM 1800 licens og driver sammen med søsterselskabet Dansk Mobil Telefon koncernens samlede GSM-netværk. Sonofon A/S ejer sammen med søsterselskabet ca. 360 master under 50 meter og ca. 10 master over 50 meter.

20. **TDC Mobil A/S**, er et 100 % ejet datterselskab af TDC Mobile International der igen er 100 % ejet af TDC A/S. Selskabets aktiviteter består bredt i mobiltelefonitjenester til det danske marked. Selskabet er også indehaver af en UMTS-licens og ejer ca. 500 master under 50 meter og ca. 50 master over 50 meter.

21. **Telia Mobile**, er en filial af Telia Mobile AB som er et 100 % ejet datterselskab af TeliaSonera A/B. Selskabets aktiviteter består hovedsageligt af GSM-kommunikationstjenester ligesom selskabet er indehaver af en UMTS-licens. Selskabet ejer ca. 130 master under 50 meter og ca. 13 over 50 meter.

22. Aftaleparterne er som nævnt medlemmer af TI, der er en brancheforening under DI. Aftalen er åben for alle selskaber, der ønsker at benytte denne.

23. Udbydere på det relevante marked for antennepositioner under 50 meter, er udover

medlemmerne af TI bl.a. Broadcast Service Danmark, Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, Foreningen af Danske Elværker og Banestyrelsen.

24. Der foreligger ingen tal for brancheforeningens omsætning eller markedsandele på markedet for antennepositioner. Eftersom en del af brancheforeningens medlemmer allerede er landsdækkende, må medlemmerne samlet anses for at have en betydelig del af markedet.

25. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at operatørerne gennem aftaleindgåelse opnår adgang til hinandens positioner, hvorfor operatørernes stilling ikke alene skal bedømmes ud fra, hvor mange positioner den enkelte ejer, men også hvor mange denne har adgang til.

Det relevante marked

26. Det relevante marked er af anmeldelsesparterne opgjort som markedet for antennepositioner til brug for telekommunikation under 100 meter. Markedet er afgrænset i forhold til markedet for master over 100 meter, da disse bruges til radio- og Tv-spredning. Langt hovedparten af masterne under 100 meter udgøres af master under 50 meter.

27. Konkurrencestyrelsen har indhentet oplysninger hos de større operatører om de pågældende selskabers antal master mv. De fire største operatører, der i praksis er de eneste der har master i større målestok, havde ved udgangen af 2002 tilsammen 2.179 mastepositioner, hvoraf de 1.971 var placeret på master under 50 meter. Heraf tegnede TDC og Sonofon sig alene for knap 80 % af mastepositionerne.

28. Omsætningen på de 2.179 mastepositioner udgjorde inkl. den interne omsætning i alt kr. 139.477.542 kr. eller svarende til en lejepris pr. masteposition på 64.000 kr.

29. I nedenstående tabel er vist fordelingen af antal mastepositioner på hver mast.

Antal master med en position	605	55 %
Antal master med to positioner	224	22 %
Antal master med tre positioner	180	16 %
Antal master med fire positioner	78	7 %
Antal master med fem positioner	12	1 %
Antal master med seks positioner	3	0,3 %
Ialt	1102	

30. Det ses af tabellen, at den gennemsnitlige udnyttelse ligger på knap tre positioner pr. mast.

31. Når den faktiske udnyttelse lægges til grund og ikke en fast minimumsudnyttelse, skyldes det at

- Fællesmasteudnyttelse er begrænset. Kun 45 % af masterne er fællesudnyttede medens de resterende 55 % kun udnyttes af en lejer, typisk masteejeren.
- Muligheden for fællesudnyttelsen af master under 50 meter svinger meget fra område til område i modsætning til større master over 100 meter.

32. Antallet af anvendelige antennepositioner til brug for telekommunikation anses for at være en begrænset ressource, idet ikke enhver mast eller lokalitet er egnet til opsætning af antennepositioner. Ligeledes er der af miljømæssige hensyn mv. i masteloven forudsat at antallet af master begrænses mest muligt, og at der derfor skal indgås samarbejde om mastedeling.

33. Det kan tilføjes, at det i masteloven er forudsat at markedets aktører selv udarbejder et tilfredsstillende regelsæt, da der i modsat fald kan forventes lovgivning på området.

34. Anmelderne har opgjort det relevante geografiske marked til at udgøre en enkelt lokalitet eller landsdel alt efter antennens rækkevidde.

Aftalens indhold

35. Baggrunden for indgåelse af en ny masteaftale for master under 50 meter var, at selskabet HI 3G indgav en anmodning til Videnskabsministeriet om i henhold til masteloven at regulere prisniveauet for leje af plads på mobiloperatørernes master.

36. Videnskabsministeriet anmodede på denne baggrund TI om at genforhandle den tidligere brancheaftale som alternativ til indgreb via bekendtgørelse.

37. TI har herefter udarbejdet nærværende aftale og samtidig tilkendegivet, at TI og parterne inden årsskiftet vil have udarbejdet et tilsvarende nyt regelsæt for master mellem 50 og 100 meter.

38. Masteaftalen indeholder intentioner om omkostningsbaserede priser, der i en vis udstrækning svarer til samtrafikreguleringen, og parterne har derfor taget udgangspunkt i principperne herfor.

39. Det er dog i anmeldelsen anført, at der har været betydelige forskelle mellem parternes interesser i forbindelse med udarbejdelse af brancheaftalen, som følge af at mange teleoperatører har en stor mastepark med potentiale for mange lejemål på disse, mens andre teleoperatører satser på slet ikke eller kun i begrænset omfang at etablere egne master. Incitamenterne for parterne for at stræbe efter høje eller lave priser på mastemarkedet afhænger således af om en masteejer er nettoudlejer eller -indlejer på mastemarkedet. Brancheaftalen er således udtryk for et forhandlingsresultat parterne imellem.

40. Det har været et afgørende element i forhandlingerne at brancheaftalen fastsætter ensartede kalkulationsregler, der fastlægger den øvre grænse for masteejerens priser. Aftalen indeholder derfor bestemmelser om, at parterne bilateralt kan fravige brancheaftalens priser i nedadgående retning. Lejer kan altid kræve, at der ikke betales en pris højere end svarende til brancheaftalens.

41. Det grundlæggende princip i brancheaftalen er, at masteejeren for sine fællesudnyttede mastepositioner opstiller de på opgørelsestidspunktet gældende nyetablerings- og driftsomkostninger samt finansieringsomkostninger tillagt en fortjeneste på 12 %, der er fastsat parallelt med samtrafikreguleringen.

42. Anlægsaktiverne afskrives over 15 år, og der er aftalt en forrentning på 10,85 % p.a. Denne forrentning kan synes noget høj, men er taget fra LRAIC-reguleringen, hvor netop denne forrentningssats anvendes.

43. Parterne har i de første tre år aftalt eksakt hvilke omkostninger, der skal indgå i priskalkulationerne for en given mastetype. For at finde de totale omkostninger skal masteejeren herefter alene angive antallet af mastetyper som pågældende ejer. Denne opgørelsesmetode er

valgt for at opnå størst mulig gennemsigtighed med masteejerens prisberegning.

44. Såfremt der efter brancheaftalens tredje år ikke kan opnås enighed om nye faste priser for omkostningerne til de valgte mastetyper, beregner hver masteejer selv sine omkostninger efter de overordnede principper i regnskabsinstruksen om inddragelse af samtlige omkostningsarter.

45. Når masteejeren kender sine totale omkostninger for hele den fællesudnyttede mastepark fordeles omkostningerne forholdsmæssigt på masteejeren selv og samtlige lejere. Den forholdsmæssige fordeling opgøres som den kapacitet den enkelte part optager.

46. Masteejeren skal hvert år opgøre det samlede forbrug af kapacitet i sine master og på baggrund heraf udregne nye standardpristilbud. Herved sikres det, at nye fællesudnyttede master kommer til at indgå i omkostningsgrundlaget ligesom fordelingen af omkostningerne kontinuerligt opgøres efter de faktiske forhold.

47. Den fastsatte forrentning er udtryk for et forlig mellem parterne og alle forbrugte kapacitetsenheder pålægges ved udregning af standardpristilbudet en mark-up på de nævnte 12 % af summen af de årlige driftsomkostninger og afskrivningen på den annualiserede anlægsomkostning. Den nærmere beregningsformel fremgår af bilag 3.

48. TI har om beregningerne nærmere anført, at brancheaftalens forventning om lejeprisfald på 25-30 % ved iværksættelsen af den nye brancheaftale relaterer sig til det enkelte lejemål på hver enkelt mast omfattet af brancheaftalen. Prisfaldet skyldes hovedsageligt øget kapacitetsudnyttelse som følge af udrulningen af 3G.

49. Det er videre anført, at principperne for beregning af en pris for at leje plads til etablering af en antenneposition i en given mast er kapacitetsfremmende, idet lejeprisen for en antenneposition sænkes i takt med en større kapacitetsudnyttelse af den udlejede mastepark.

50. Dette betyder eksempelvis, at såfremt der udlejes dobbelt så mange kapacitetsenheder sænkes prisen pr. enhed til det halve. Omvendt stiger prisen pr. udlejet kapacitetsenhed, såfremt der nedtages udstyr, altså netto udlejes mindre kapacitet.

51. Endvidere indeholder aftalen bestemmelser om uopsigelighed. Aftalen er for udlejers vedkommende uopsigelig 10 år og for lejers vedkommende i 5 år.

52. Endelig kan det nævnes, at DR og TV2 samt et fælles ejet selskab 4M har foretaget anmeldelse af en standardlejekontrakt for mastepositioner over 100 meter. Denne aftale er primært beregnet til broadcastformål og indeholder andre bestemmelser for lejens udregning mv.

Høring

53. Nærværende notat har været sendt i høring i Telekommunikationsindustrien.

54. TI har fremsendt høringsskrivelse den 6. oktober 2003. I høringsskrivelsen anfører TI, at foreningen ikke har bemærkninger til styrelsens notat.

55. TI benytter samtidig lejligheden til at fremsende en allonge til den anmeldte aftale jf. ligeledes bilag 6, der præciserer, at en masteejers udregning af standardtilbud, skal foretages med baggrund i masteejerens egne master og master, der ejes af selskaber, der er koncernforbundet med selskabet.

56. Denne allonge giver ikke Konkurrencestyrelsen anledning til bemærkninger

Vurdering

57. Parterne i aftalen udøver erhvervsvirksomhed og er således omfattet af konkurrencelovens §

2. Parterne har endvidere tilsammen en årlig omsætning på over en mia. kr., hvorfor aftalen ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i konkurrencelovens § 7 ligesom parterne ikke er del af samme koncern, jf. lovens § 5. Endelig er aftalen ikke omfattet af gruppefritagelser efter konkurrencelovens § 10 eller EU-fritagelse, jf. lovens § 4.

Konkurrencelovens § 6

58. Det skal herefter vurderes om aftalen direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen, og dermed vil være omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. § 6, stk. 3.

59. TI har i anmeldelsen selv påpeget, at en egentlig priskoordinering af masteejernes lejepriser kan give anledning til konkurrenceretlige betænkeligheder jf. konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1.

60. En vedtagelse i en brancheforening skal ikke være bindende for sammenslutningens medlemmer for at være omfattet af konkurrenceloven. Begrebet vedtagelse dækker både vedtægter, beslutninger henstillinger mv. Det afgørende er, hvorvidt det med vedtagelsen er tilsigtet at koordinere medlemmernes adfærd. Det kan derfor ikke tillægges betydning, at aftalekomplekset ikke er bindende for medlemmer og at de kan fraviges, såfremt begge parter er enige herom.

61. Ved vurderingen af, om der sker koordinering af priserne er det afgørende, om hver enkelt markedsaktør uafhængigt af de andre markedsaktører, tager stilling til, hvilken adfærd han vil føre på det pågældende marked. Sker det ikke anses den frie konkurrence for at være begrænset.

62. I nærværende sag er der aftalt præcise beregningsformler for, hvorledes lejen på master under 50 meter skal udregnes. Disse beregningsformler forudsættes anvendt af parterne, og der vil således på markedet hurtigt være en praksis for beregning af priser i forskellige højder under 50 meter.

63. Aftalen vil således medføre uniformering af priskonkurrencen. Der er derfor tale konkurrencebegrænsende priskoordinering omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1.

64. Udover de uniformerende kalkulationsregler kan der sættes spørgsmålstegn ved afskrivningsperiodens længde på 15 år, ved den faste fortjeneste på 12 % samt den beregnede rente på 10,85 %.

65. Det er i anmeldelsen oplyst, at afskrivningsperioden på 15 år er udtryk for et forhandlingskompromis mellem brancheaftalens parter.

66. Kompromiset er et udtryk for at langt den største del af den ejede mastepark er opført på lejet jordareal, der kan opsiges indenfor 5-10 år. Opsigelse og dermed fraflytning vil kunne komme på tale i de tilfælde, hvor en arealudlejer pludselig kræver en væsentlig højere arealleje.

67. Omkostningen til at etablere sig på den grund, som masten står på, inklusive adgangsvej, hegning, fundament for mast, jording o.l., og som må straks afskrives ved fraflytning, udgør et større beløb end selve masten, der i nogen tilfælde kan nedtages og eventuelt bruges andetsteds.

68. Den tekniske levetid for selve masten alene vurderes at være 20-25 år. Branchens valg af økonomisk afskrivningsperiode på 15 år tager endvidere udgangspunkt i mastelovens regler for masteudskiftning.

69. Afskrivningsperioden på 15 år repræsenterer således en fremadrettet, skønsmæssig afvejning mellem ovenstående reale forhold set i relation til levetider. En længere afskrivningsperiode vil

medføre øget risiko for, at masteejere ikke får omkostningsdækning for deres samlede kapitalinvestering i en masteposition. Dette må ifølge branchen forventes at ville påvirke fremtidige investeringsbeslutninger i ny master negativt, således at sådanne nye master højde- og kapacitetsmæssigt bliver mindre egnede for fællesudnyttelse til ugunst for den fortsatte udbygning af de nye UMTS-net.

70. Konkurrencestyrelsen vurderer på denne baggrund at en afskrivningshorisont på 15 år i den specifikke sag er acceptabel tilfælde, idet styrelsen lægger vægt på, at de på baggrund af aftalen kalkulerede priser kan fraviges til gunst for lejer.

71. Hvad angår fortjenesten på 12 % er denne fastsat svarende til den fortjeneste, der er indregnet i samtrafiklovgivningen. I mastelovens lovbemærkninger er bl.a. anført, at m.h.t. begrebet rimelig fortjeneste, vil dette blive reguleret i overensstemmelse med samtrafiklovgivningens bestemmelser herom.

72. I samtrafiklovgivningen er det eksplicit anført, at den rimelige fortjeneste udgør 12 %.

73. Med hensyn til forrentningen på 10,85 % svarer denne til forrentningen i LRAIC-beregningerne og er et resultat af drøftelser i branchen, hvor der er gjort en paralleliseret betragtning i forhold til den eksisterende regulering af samtrafik. Rentesatsen på 10,85 % er udtryk for en "Weighted average cost of capital" betragtning, indeholdende før skat renten – inklusive risikotillæg – som branchens aktører kan låne til.

74. På denne baggrund og med baggrund i samtrafikreguleringens bestemmelser vurderes den efter drøftelse i branchen fastsatte fortjeneste og forrentning ikke at være urimelig.

75. Det er korrekt som det er anført i anmeldelsen, at de nye aftaler formentlig vil føre til gennemsnitlige prisfald på 25-30 %. Dette prisfald skyldes dog ikke i så høj grad de nye prisberegningsprincipper, men nærmere det faktum, at der vil ske en stadig nettotilgang af lejere til mastepositionerne.

76. Dette vil ske på baggrund af den forestående udrulning af 3G netværket, der vil indebære en forøget efterspørgsel efter mastepositioner, samtidig med at der stadig vil være behov for et fuldt udbygget 2G netværk. På et ikke nærmere kendt tidspunkt vil der om ca. 5 – 6 år formentlig være sket en så stor udbredelse af 3G teknologien, at der vil ske en begyndende nedtagelse af mastepositioner til 2G teknologien med efterfølgende prisforhøjelser af hver enkelt masteposition.

77. Der således ikke tale om reelle prisnedsættelser men mere en forventning om flere udnyttede positioner, der efter aftalen vil gøre lejen på hver enkelt position mindre.

78. Endelig skal der lægges vægt på, at aftalen er et resultat af drøftelser i brancheregiet og at alle deltagere i et eller andet omfang får deres ønsker opfyldt. Herunder skal der især lægges vægt på de nye instrængere, der ikke selv har en større mastepark til rådighed, gennem aftalen opnår mulighed for adgang på rimelige vilkår til den eksisterende mastepark.

79. Samlet vurderes aftalen, med den indeholdte priskoordinering af faste priser for masteudlejning, at have til formål eller til følge at begrænse konkurrencen som omhandlet i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Konkurrencelovens § 8

80. Aftalen er således konkurrencebegrænsende som anført i konkurrenceloven § 6, stk. 1, idet de i aftalen indeholdte prisberegningsregler skønnes at have til formål samt til følge at begrænse priskonkurrencen på området – også selv om de kan fraviges til gunst for lejer.

81. Det skal herefter vurderes, hvorvidt der kan opnås en fritagelse efter konkurrencelovens § 8.

§ 8, stk. 1, nr. 1. Styrkelse af effektiviteten/fremme af udviklingen

82. I relation til en vurdering af prisberegningsreglerne efter § 8, stk. 1, nr. 1 skal det anføres, at aftalen muliggør en mere rationel og dermed effektiv udnyttelse af den eksisterende infrastruktur, eftersom operatørerne anvender hinandens antennepositioner. Fællesudnyttelsen medfører endvidere en bedre udnyttelse af masterne. Fællesudnyttelsen betyder også en mindskelse af de miljømæssige påvirkninger som følge af etableringen af flere operatører og opsætning af færre master. Fællesudnyttelsen vil endvidere indebære en hurtigere, nemmere og billigere etablering af teleinfrastruktur for operatørerne i nye områder. Den fælles udnyttelse af de eksisterende master og lokaliteter vil således betyde en styrkelse af effektiviteten og den økonomiske udvikling. Kravet anses derfor for opfyldt.

§ 8, stk. 1, nr. 2. Sikring af forbrugerne

83. Kravet er opfyldt. Forbrugerne vil opnå en rimelig andel af fordelene ved aftalen gennem billigere priser som følge af lavere etableringsomkostninger og en bedre udnyttelse af de eksisterende master. Endvidere vil tilstedeværelsen af flere operatører resultere i et bredere spektrum af serviceydelser. Endelig er det også til forbrugernes fordel, at de miljømæssige påvirkninger minimeres som følge af et færre antal master.

§ 8, stk. 1, nr. 3. Ikke unødvendige konkurrencebegrænsninger

84. Det skal i relation til denne bestemmelse særligt vurderes, om den detaljerede fastlæggelse af priser er mere vidtgående end hvad der kræves for at opnå de under § 8, stk. 1, nr. 1 og 2 nævnte fordele.

85. Da aftalen indeholder konkrete prisberegningprincipper vil de muliggøre adgang til eksisterende antennepositioner på åbne og ikke-diskriminerende prisvilkår for lejerne. Dette vil især være til gavn for nye indtrædere, idet de bedre kan vurdere de økonomiske konsekvenser af en indtræden, og de opnår sikkerhed for, at der ikke sker prisdiskriminering mellem de enkelte indtrædere. Dette er af betydning, da mastelovens prioritering af miljøet vil betyde et øget behov for adgang til andres master, idet egen etablering skal minimeres mest muligt, og eksisterende master er i høj grad idriftsat af etablerede, dominerende udbydere.

86. Det afgørende er imidlertid at der sker en egentlig koordinering af priserne og at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at vurdere virkningerne af disse priser. I en overgangsfase vil der ske prisfald som følge af UMTS teknologiens indførelse og dermed behovet for flere mastepositioner. Da aftalen opererer med, at der efter et treårs forløb skal ske en revurdering af de grundelementer, der skal indgå i prisberegningen, vil det med fordel kunne gøres gældende, at en fritagelse blev givet for et sådant tidsrum af tre år. Kravet anses derfor for opfyldt.

§ 8, stk. 1, nr. 4. Ikke udelukkelse af konkurrencen

87. Dette krav anses for at være opfyldt idet alle medlemmer af TI har mulighed for på åbne og ikke-diskriminerende vilkår at anvende aftalekomplekset ved indgåelse af deres konkrete aftaler. Alle medlemmer såvel som ikke medlemmer vil således have mulighed for at opnå adgang til såvel markedet for antennepositioner som til markedet for teletjenester, hvorfor aftalekomplekset ikke kan anses for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende tjenesteydelser og betingelsen i § 8, stk. 1, nr.4 er derfor opfyldt.

Sammenfatning

88. Samlet opfylder aftalekomplekset betingelserne for opnåelse af en fritagelse i henhold til konkurrencelovens § 8, stk. 1. Fritagelsen gives for en periode på 3 år, jf. konkurrencelovens § 8, stk. 3. I den mellemliggende periode vil der endvidere være mulighed for at bedømme den af TI forudsatte, udarbejdede brancheaftale for master mellem 50 og 100 meter, og således se de to

aftalekomplekser i sammenhæng.